

Sygn. akt IV U 897/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 stycznia 2016r. w S.

odwołania T. R.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 20 listopada 2014 r. Nr (...)

w sprawie T. R.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z udziałem A. R.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym rolników i należności z tytułu składek

zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie IV w ten sposób, że ustala, iż należności z tytułu składek wynoszą: na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie 396 (trzysta dziewięćdziesiąt sześć) zł, a na ubezpieczenie emerytalno rentowe 670,40 (sześćset siedemdziesiąt i 40/100) zł, a ponadto brak jest zadłużenia z tytułu odsetek.

Sygn. akt: IV U 897/15 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 20 listopada 2014r. oznaczoną jako (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działając na podstawie art.36 ust.1 pkt 1 oraz art.4, 7 i 16 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził podleganie A. R. ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalne i rentowe za okres od 1 lipca 2013r. do 30 lipca 2013r. oraz od 31 stycznia 2014r. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że osobami odpowiedzialnymi za opłacenie składek za A. R. są T. R. i A. R., przy czym należności na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie wynoszą 504 złotych, na ubezpieczenie emerytalno-rentowe 1 005 złotych, a odsetki stanowią 10 złotych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczeniu społecznemu rolników podlega z mocy ustawy małżonek rolnika, którego gospodarstwo rolne obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty. A. i T. małż. R. prowadzą działalność rolniczą na gruntach stanowiących 2,71 ha przeliczeniowego i A. R. w okresie od 1 lipca 2013r. do 30 lipca 2013r. oraz

od 31 stycznia 2014r. do nadal nie podlegała i nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. Z tych względów organ rentowy ustalił jak powyżej.

Odwołanie od w/w decyzji złożył T. R. zaskarżając ją w części dotyczącej kwoty należności z tytułu składek. Wskazał, że w decyzji nie zostały uwzględnione kwoty zapłacone przez niego w 2004r. tytułem składek. Składki te opłacił wówczas nienależnie i organ rentowy powinien zaliczyć uiszczoną kwotę na składki obecnie wymagane na poczet ubezpieczenia A. R. (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa. Wskazał, że zgodnie z przepisami ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nadpłacone i nienależnie opłacone składki nie podlegają zwrotowi, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 10 lat. Tak jest w przypadku składek opłaconych w 2004r. przez T. R.. Z tego samego powodu nienależnie opłacone składki nie mogą być również zaliczone na poczet innych nieopłaconych składek (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.2-3 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

T. R. jest właścicielem gospodarstwa rolnego, którego obszar przekracza 1 ha przeliczeniowy. W dniu 3 lutego 2004r. T. R. wystąpił do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z wnioskiem o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników (wniosek k.1 akt organu rentowego). Decyzją z 26 lutego 2004r. organ rentowy stwierdził, że T. R. podlega od 28 stycznia 2004r. ubezpieczeniu społecznemu rolników – wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu oraz emerytalnemu i rentowemu od 28 stycznia 2004r. (decyzja z 26 lutego 2004r. 7 akt organu rentowemu). Następnie, w dniu 30 lipca 2004r. T. R. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 lipca 2004r. w związku podjęciem pracy. Do wniosku załączył zaświadczenie PPHU (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. z 27 lipca 2004r., z którego wynika, że od 30 czerwca 2004r. T. R. podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia (wniosek o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników z 30 lipca 2004r. k.11-12 akt organu rentowego). W następstwie powyższego - wobec ustalenia, że T. R. od 1 lipca 2004r. podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, decyzją z 16 sierpnia 2004r. organ rentowy stwierdził ustanie od 1 lipca 2004r. ubezpieczenia społecznego rolników wobec T. R. w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego oraz emerytalnego i rentowego (decyzja z 16 sierpnia 2004r. k.14 akt organu rentowego).

Za okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 28 stycznia 2004r. do 30 czerwca 2004r. T. R. uiszczył składki w łącznej kwocie 442,60 złotych (pismo organu rentowego z 12 listopada 2015r. k.12 akt sprawy).

W dniu 30 września 2014r. wpłynął do organu rentowego wniosek A. R. (żony T. R.) o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników w okresie od 1 lipca 2013r. do 30 lipca 2013r. i od 1 lutego 2014r. Do wniosku A. R. załączyła m.in. zaświadczenie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z 1 lipca 2013r., z którego wynika, że od 3 listopada 2003r. do 30 czerwca 2013r. A. R. podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w powyższej spółce na podstawie umowy zlecenie, a także zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w S. z 23 września 2014r., z którego wynika, że w okresie od 31 lipca 2013r. do 30 stycznia 2014r. A. R. pobierała zasiłek dla bezrobotnych (wniosek A. R. o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników wraz z załącznikami k.15-37 akt organu rentowego). Po rozpoznaniu powyższego wniosku zaskarżoną decyzją z 20 listopada 2014r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działając na podstawie art.36 ust.1 pkt 1 oraz art.4, 7 i 16 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził podleganie A. R. ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalne i rentowe za okres od 1 lipca 2013r. do 30 lipca 2013r. oraz od 31 stycznia 2014r. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że osobami odpowiedzialnymi za opłacenie składek za A. R. są T. R. i A. R., przy czym należności na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie wynoszą 504 złotych, na ubezpieczenie emerytalno-rentowe 1 005 złotych, a odsetki stanowią 10 złotych (zaskarżona decyzja z 20 listopada 2014r. k.57 akt organu rentowego).

Rozpoznając wniosek A. R. o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników, organ rentowy ustalił, że w okresie od 28 stycznia 2014r. do 30 czerwca 2014r. T. R. podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia u

płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (zaświadczenie o przebiegu ubezpieczeń społecznych wystawione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w dniu 1 października 2014r. k.39 akt organu rentowego). W następstwie powyższego ustalenia, w dniu 20 listopada 2014r. organ rentowy wydał dwie decyzje oznaczone jako (...)i(...), w których stwierdził nieważność decyzji – odpowiednio z 26 lutego 2004r. stwierdzającej podleganie T. R. ubezpieczeniu społecznemu rolników od 28 stycznia 2004r. oraz decyzji z 16 sierpnia 2004r. stwierdzającej ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec T. R. od 1 lipca 2004r. (decyzje z 20 listopada 2014r. oznaczone (...) i (...) k.54-55 akt organu rentowego). Odwołania T. R. od obu powyższych decyzji zostały prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 5 listopada 2015r. w sprawie IV U 2/15 (wyrok z 5 listopada 2015r. k.14 akt IV U 2/15 Sądu Okręgowego w Siedlcach).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie T. R. okazało się uzasadnione.

W sprawie sporne było to, czy składki opłacone przez T. R. za okres od 28 stycznia 2004r. do 30 czerwca 2004r. - które wobec stwierdzenia nieważności decyzji ustalających podleganie T. R. ubezpieczeniu społecznemu rolników w powyższym okresie – okazały się nienależnie opłacone, mogą być zaliczone na poczet składek należnych na ubezpieczenie społeczne A. R. stwierdzonych w zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że składki opłacone przez T. R. za okres od 28 stycznia 2004r. do 30 czerwca 2004r. w kwocie 442,60 złotych nie mogą być zaliczone na poczet składek należnych na ubezpieczenie społeczne A. R., gdyż zgodnie z art.41b ust.1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników ulegają przedawnieniu z upływem 10 lat od dnia, w którym stały się wymagalne. W niniejszej sprawie należności za I i II kwartał 2004r. uległy przedawnieniu. Składki za I kwartał 2004r. zostały przez T. R. opłacone w dniu 15 marca 2004r., a za II kwartał 2004r. w dniu 29 kwietnia 2004r. Tym samym termin przedawnienia powyższych należności upłynął odpowiednio w dniu 16 kwietnia 2014r. i 1 maja 2014r. Z kolei zaskarżona decyzja została wydana w dniu 20 listopada 2014r., a zatem po upływie 10-letniego okresu przedawnienia (pismo organu rentowego z 20 stycznia 2016r. k.19 akt sprawy).

W ocenie Sądu stanowisko organu rentowego jest nietrafne. Organ rentowy powołuje się na przepis art.41b ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat (do 31 grudnia 2011r. było to 10 lat), licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust.2-7. Zauważyć jednak należy, że uregulowanie to nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie. Instytucja przedawnienia odnosi się bowiem do należności z tytułu składek, a zatem do składek, które obowiązuje zapłacić ubezpieczony. Tymczasem w niniejszej sprawie T. R. wnosi o zaliczenie na poczet należnych obecnie składek (na ubezpieczenie A. R.) składek, które opłacił w przeszłości (w 2004r.) na własne ubezpieczenie, a które okazały się nienależne wobec ustalenia, że nie podlegał wówczas ubezpieczeniu społecznemu rolników. Składki, które zostały opłacone nienależnie, jak wskazuje sama nazwa nie są należnościami (nie należą się) i odniesieniu do nich nie można mówić o przedawnieniu, które odnosi się do terminu dochodzenia należności. W odniesieniu do składek nadpłaconych lub nienależnie opłaconych zastosowanie znajduje przepis art.41b ust.10 w/w ustawy, zgodnie z którym nadpłacone lub nienależnie opłacone składki podlegają z urzędu zaliczeniu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku – na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik złoży wniosek o zwrot składek. W niniejszej sprawie T. R. wskazał, że składki, które opłacił nienależnie w 2004r. powinny podlegać zaliczeniu na poczet składek na ubezpieczenie społeczne A. R. określone w zaskarżonej decyzji. W świetle powyższego uregulowania art.41b ust.10 ustawy taki wniosek T. R. jest uzasadniony, a po zaliczeniu składek opłaconych w 2004r. (w kwocie 442,60 złotych) na poczet składek określonych w pkt IV zaskarżonej decyzji, kwota należności z tytułu składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie wynosi 396 złotych, a na ubezpieczenie emerytalno-rentowe 670,40 złotych, a ponadto brak jest zadłużenia z tytułu odsetek (vide: pismo organu rentowego z 20 stycznia 2016r. k.19 akt sprawy).

Wskazać w tym miejscu jeszcze należy, że w ust.11 przepisu art.41b ustawy ustawodawca przewidział, że nadpłacone lub nienależnie opłacone składki nie podlegają zwrotowi, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat (przed 1 stycznia

2012r. 10 lat). Uregulowanie to, jak wskazuje jego literalna treść, dotyczy zwrotu nienależnie opłaconych składek. Nie dotyczy zatem sytuacji, w której od opłacenia nienależnych składek upłynęło wprawdzie 5 (10 lat), ale płatnik nie żąda ich zwrotu, ale zaliczenia na poczet zaległych lub bieżących składek. W takiej sytuacji organ rentowy, zgodnie z art.41b ust.10 ustawy ma obowiązek zaliczenia nienależnie opłaconych składek na poczet bieżących lub zaległych składek.

Na marginesie wskazać jeszcze należy, że do 20 listopada 2014r. funkcjonowały w obrocie prawnym decyzje organu rentowego stwierdzające, że okresie od 28 stycznia 2004r. do 30 czerwca 2004r. T. R. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników (vide: ustalenia faktyczne). W tych okolicznościach żądanie zwrotu nienależnie opłaconych składek za ten okres - przy założeniu że T. R. żądanie takie by zgłosił, zapewne nie byłoby uwzględnione.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w pkt IV i orzekł jak w sentencji wyroku.